

Beskrivelse over de nye Universitets - Bygninger. Christiania 1852.

Det Kongelige norske Frederiks Universitets Aarsberetning for 1850. Christiania 1852.

Fortegnelse over de Forelæsninger, der skulle holdes ved det Kongelige Frederiks Universitet i dets ni og halvfjerds-sindstyvende Halvaar fra Begyndelsen af August Maaned 1852. Christiania 1852.

Det Kongelige Norske Frederiks Universitets Matrikel. 1852.

Über Micha den Morasthiten und seine prophetische Schrift. 2te Hälfte, von Caspari. Christiania 1852.

Aslak Bolts Jordebog eller Fortegnelse over Jordegods og andre Herligheder tilhørende Erkebispstolen i Nidaros. Christiania 1852.

Mödet den 17de December.

Herr Inspecteur *Worsaae* foredrog „nogle nye Oplysninger om Danelagen i England“.

Meddelelsen gjorde først opmærksom paa, hvor urigtig man hidtil har opfattet de danske Bosættelser og Erobringer i England i det Hele, og hvor urigtig man navnlig har betragtet Nordengland, selv efterat det var coloniseret af de Danske, som et reent angelsaxisk Land. Besynderligt nok er det, at ikke alene angelsaxiske og nyere engelske, men ogsaa selv nordiske Historiekrivere have saa hyppig overseet den skarpe Forskjel mellem det angelsaxiske Sydengland og det stærkt daniserede Nordengland eller som det forðum i Aarhundreder heed, „*Danelagen*“ (o: de Danskes Lag eller Fællesskab, ligesom i Norge

Thröndelagen og i Sverige Roslagen), uagtet det dog endnu i Begyndelsen af det tolvte Aarhundrede udtrykkelig siges (i Henrik den Førstes Love), at „den danske Lov“ gjaldt i „de Danskes Provinds“ eller Danelagen („Danorum provincia“), og at den dengang var een af Englands fire Hovedlove.

Meddel. gik derefter over til at dröfte det Spöragsmaal, der tidligere paa Selskabets Möde den 6te Februar har været bragt under Forhandling, om hvorvidt de danske Minder i England, især i Nordengland eller Danelagen, maae ansees for at hidröre fra de senere Bosættelser og Erobringer af Danske paa Englands Kyster, som toge deres Begyndelse i Slutningen af det ottende Aarhundrede, eller hvorvidt de allerede maatte hidledes fra de Jyder og formeentlig „danske“ Angler, som i det femte Aarhundrede tilligemed Saxerne erobrede England, og som, ifölge Sagnet, fra den jyske Halvö, især fra Angel i Sönderjylland eller Slesvig, skulle være udvandrede til England.

Ligesom dog flere af de nyeste engelske Historieforskere med fuld Föie betvivle Rigtigheden af, at en særegen Stamme af Jyder ved hiin fjerne Indvandring skulde være draget over til England, hvor man idetmindste forgjæves vil lede efter deres Spor, saaledes turde det nu, efter forskjellige Undersögelser, ære klart, at Anglerne have været en *tydsk* og *ikke en dansk* Stamme. Til de paa Selskabets ovennævnte Möde (af Etatsraad *Molbech*) herfor fremførte *historiske* Beviser maa man endnu föie vigtige Vidnesbyrd saavel fra Stedsnavnene som fra de i Diplomer, Kröniker og paa Mynterne i England omhandlede Folkenavne. Det viser sig nemlig, at man ikke træffer bestemte Spor af danske eller nordiske Stedsnavne og Folkenavne i England för netop ved Aar 800, fra hvilken Tid af de bestandig tiltage i Antal, og naturligviis meest i de Landskaber paa Östkysten, som vare lettest tilgængelige for de Danske.

Det maa derhos erindres, at Anglerne oprindelig synes at have været talrigere eller dog mægtigere, end Saxerne, eftersom de gave hele England („Anglia“) Navn. Men da nu ikke

destomindre det angelsaxiske Sprog, som fremstod i England efter Anglernes og Saxernes Erobring, i alle sine væsentlige Bestanddele mere røber en gammeltydsk, end skandinavisk Oprindelse, tør det nok siges, at meget vægtige og neppe let gjendrivelige Grunde tale for, at Anglerne i England have været en gammeltydsk og ikke en skandinavisk Stamme. Netop det Modsatte er Tilfældet med Angelboerne i det nuværende Angel i Sønderjylland eller Slesvig, hvor Alt tyder hen paa en ældgammel dansk Nationalitet, og det bliver derfor dobbelt usikkert, om man alene af *et Sagn* kan slutte, at Anglerne i England virkelig i sin Tid skulle være udvandrede fra Angel i Slesvig.

Under alle Omstændigheder maa man blive staaende ved, at Anglernes og Saxernes Herredømme i England fra deres første Bosættelse og indtil omtrent Aar 800 var væsentlig et *reent angelsaxisk* Herredømme. Fra Aar 800 af begyndte Danske og Nordmænd at indvandre og bosætte sig paa Englands Östkyst og Nord for Humberen, hvor de allerede ved Aar 880 havde erhvervet sig Kongeriger af meget betydelig Udstrækning, som lød under danske Love, og som ogsaa snart fik Navnet „Danelagen“. Det var her, de Danske vedbleve at styrke og udvide deres Magt, indtil de omsider vare mægtige nok til under Kongerne Svend og Knud at opkaste sig til Herrer over hele England.

Men dette forberedende Tidsrum i Danelagens Historie mellem Aarene 880 og 1010 omfatter en vedvarende Kamp mellem den danske og angelsaxiske Nationalitet. Ikke alene Stedsnavne, Spor af gamle Institutioner, ja selv det endnu levende Folkesprog i Nordengland, men ogsaa forskjellige nye Fund tjene til at godtgjøre, at den danske Nationalitet har været langt kraftigere og har været bevaret langt renere i Danelagen, end man forhen har villet troe. Ægte gammelnordiske Runeskrifter, der tidligere ikkun have været opdagede paa Öen Man og de skotske Öer begynde saaledes at komme for Dagen her. t. E.

i den gammeldanske By Lincoln, hvor der for et Par Aar siden er fundet en Beenkam med en kort, men saare mærkelig Runeskrift. Ja selv i Midten af Londons City ved St. Paulskirken er nylig opgravet en Runesteen, hvis nordiske Indskrift endog viser hen til en forholdsviis paafaldende seen Tid. Forskjellige Undersøgelser af gamle Grave i Nordengland have ligeledes ydet mærkelige Bidrag til at oplyse, hvorledes de Danske og Nordmændene midt i den angelsaxiske Cultur dog ere vedblevne at benytte deres eiendommelige, nordiske Smykker og Vaaben.

Endelig er man ogsaa nu bleven istand til at udpege en meget betydelig og tildeels selvstændig Myntprägning i Danelagen ligefra Aar 880 til omtrent Aar 950, da det sidste uafhængige Kongerige indenfor Danelagens Omraade, Northumberland, ophørte at bestaae. Allerede Kong Guthrum eller Gorm, som indgik det Forlig med Kong Alfred den Store (Aar 879), der for første Gang anerkjendte Danelagens Grændser, lod i Östangel under sit christne Navn Athelstan præge en heel Deel Mynter. Men et ulige større Antal Mynter ere slagne i Northumberland af de derværende nordiske Konger „Cnut“, „Siefred“, „Sievert“, „Regnald“, „Sitric“, „Anlaf“ eller „Onlaf“ og „Eric“. Ikke faa have eiendommelig krigerske Forestillinger og tillige den nordiske Omskrift „Cununc“ istedetfor det paa angelsaxiske Mynter sædvanlige latinske „rex“.

Flere af disse northumbriske Mynter, som ere Efterligninger af samtidige franske Mynter, pege hen paa de i og for sig höist naturlige Forbindelser mellem Nordboerne i England og deres nære Slægtninger i Normandiet. Overhovedet godtgjøre saavel Mynterne som mange andre, hidtil ikke tilstrækkelig fremhævede Kjendsgjerninger, at Nordboerne i England have drevet en meget udstrakt Handel. I Guildhall i London giemes et i denne Henseende mærkværdigt og hidtil ubekjendt Aktstykke, der viser, at de danske Kjöbmænd i Londons City endnu i det 13de og 14de Aarhundrede maae have været i Besiddelse af gamle Rettigheder, som satte dem paa lige Fod

med Cityens egne Indbyggere, og som derved gav dem store Friheder fremfor alle andre fremmede Kjøbmænd i London.

Selskabet modtog :

Fra the Radcliffe Trustees.

Astronomical Observations made at the Radcliffe Observatory at Oxford in the Year 1850. Oxford 1852.

Fra Geologische Reichsanstalt i Wien.

Jahrbuch der Kaiserlich-Königlichen Geologischen Reichsanstalt. Wien 1851. No. 4. 1852. No. 1-2.

Fra Sectionschef Haidinger :

Berichte über die Mittheilungen von Freunden der Naturwissenschaften in Wien 1848. 3r bis 7r Bd.

Naturwissenschaftliche Abhandlungen, Gesammelt und durch Subscription Herausgegeben von Wilhelm Haidinger. Wien. 1848. 2 Band. 1850. 3r und 4r Band.